

Litteraation numero: 119101/8
Haastattelun nimi: Israel-Palestiina uutisissa – missä media epäonnistuu?
Haastattelun kesto: 61 min
Litteroitu: Tutkimustie Oy 22.1.2026

Puhujien merkinnät: Antti Tarvainen
Timo R. Stuart
Tiina Järvi
Jasmin Paananen
Bruno Jäntti

Muut merkinnät: .. Puheenvuoro jää kesken, jatkaa puheenvuoroa
(-) Pois jäänyt sana tai sanan osa
(--) Pois jäänyt jakso
(sana) Epäselvä sana tai jakso
alleviivaus Erityisen painollinen sana tai jakso
[hakasulkeet] Litteroijan kommentti
[pp] Päällekkäistä puhetta
[hp] Hiljaista puhetta
[ep] Epäselvää puhetta

Huomautukset: --

[musiikkia]

Antti: Mä ajattelen niin, että Israel-Palestiinaa koskevassa uutisoinnissa, että siitä puuttuu se kaikista tärkein viitekehys meneillään olevan väkivallan ymmärtämiseen, ja se viitekehys tunnetaan tutkimuksessa nimellä asuttajakolonialismi.

Timo: Uutisoidaan vaan siitä, että jossain väkivallan teko, jossain räjähtää, jossain on hyökkäys ja sitten on vastahyökkäys ja vastahyökkäys. Monesti kehystyksenä on sekä toimittajilla että välillä haastateltavilla myös tällaisia termejä kuin vaikka väkivallan kierre. Nämä peittää allensa voimaepätasapainon, joka on tässä nimenomaisessa tilanteessa niin radikaali, että se on pakko ottaa huomioon. Israel on vahva miehittäjä, palestiinalaiset on hyvin heikkoja miehitettyjä.

Tiina: Mediakritiikin kanssa täytyy olla erityisen tarkkana, ettei olla toisintamassa olemassa olevia valtasuhteita ja jakoa uskottaviin meihin ja epäuskottaviin muihin.

Jasmin: Tässä kuultiin otteita Suomen Lähi-idän instituutin tuottamasta videosta, Kuinka uutisoida Israel-Palestiinasta. Puhujat olivat tutkijatohtori Antti Tarvainen, tutkija ja tietokirjailija Timo R. Stuart ja tutkijatohtori Tiina Järvi. Videolla esiintyvät lisäksi professori Hannu Juusola ja väitöskirjatutkija Bruno Jäntti. Lähi-itä NYT on podcast, joka auttaa ymmärtämään, mistä Lähi-idässä on kysymys. Podcastia julkaisee Suomen Lähi-idän instituutti eli FIME. Minä olen Jasmin Paananen, Lähi-idän tutkimuksen maisteriopiskelija Helsingin yliopistosta. Tässä jaksossa keskustelemme Israel-Palestiinan konfliktista ja keskitymme erityisesti sen käsittelyyn mediassa. Kanssani keskustelemassa ovat tutkijatohtori Tiina Järvi Tampereen yliopistosta ja väitöskirjatutkija Bruno Jäntti Helsingin yliopistosta. Tervetuloa Lähi-itä NYT podcastiin.

Tiina: Kiitos.

Bruno: Kiitos.

Jasmin: Tuossa alussa kuultiin lainauksia FIMEn joulukuussa 2025 julkaisemalta videolta, jolla Israelin ja Palestiinan erikoistuneet asiantuntijat kertovat, mitä toivoisivat median ottavan huomioon aluetta ja sen tapahtumia käsitellessään. Te olitte molemmat mukana tuon videon teossa. Videolla tuodaan esiin puutteita, jotka tuntuvat toistuvan Israel-Palestiinaa käsittelevässä uutisoinnissa. Uutisointi on usein esimerkiksi todella tapahtumakeskeistä, jolloin kokonaiskuva ja tapahtumaketjut jää helposti piiloon. Toisaalta mediassakin toistuu tietyt irralliset hokemat, kuten puhe ikuisesta konfliktista tai väkivallan kierteestä, jotka ei ehkä oikeastaan auta ymmärtämään konfliktin todellisia rakenteita. Aloitetaan siitä, että miten te tiivistäisitte Israel-Palestiinan konfliktin perusasetelman?

Tiina: Ensinnäkin lähdetään liikkeelle siitä, että konflikti-sana on jo jossain määrin ongelmallinen. Kun puhutaan näin pitkään jatkuneesta tilanteesta, niin toki sitä on sinänsä vaikea aina tiivistää. Mutta ehkä sellaisessa laajemmassa ymmärryksessä auttaa se, että sitä katsotaan jotenkin vähän abstraktimmalla tasolla tietystä mielessä, että mitkä ovat tavallaan ne toimintatavat tai mekanismit, mitkä siinä Israelin toiminnassa toistuvat ja on toistuneet jo valtion perustamista edeltävästä vuosista lähtien. Se viitekehys, mikä on vakiintunut, on tällainen asuttajakolonialistinen viitekehys, että miten voidaan ymmärtää sitä laajempaa toimintalogiikkaa tai mekanismia, mikä siellä Israelin valtion perustamista ajaneen sionistisen liikkeen taustalla. Eli ajatuksena on yksinkertaistettusti se, että perustetaan valtio ja se perustetaan sellaisella tavalla, että sille paikalliselle väestölle, eli tässä tapauksessa palestiinalaisille, ei ole tilaa sillä samalla alueella. Eli tähän asuttajakolonialistiseen viitekehykseen liittyy nimenomaan se, että asuttajat tulee sinne korvataksaan sen paikallisen väestön, että he ovat kiinnostaneet sen maan haltuunotosta ja siitä, että se maa tulee heidän yksinomaiseen hallintaansa. Vaikka jokaisessa tietenkin kontekstissa on aina omat erityispiirteensä, mutta ehkä tämän Israel-Palestiina-kontekstinkin kolonialistisen taustan hahmottamisessa auttaa se, että katsotaan myös muita

asuttajakolonialistisia konteksteja, kuten vaikka Australiaa, Yhdysvaltoja, Kanadaa ja nähdä myös tavallaan se, että miten Israelissa on toistunut samantyyppiset tällaiset palestiinalaisten poisajamisen mekanismit ja tällainen näin frontier-ajatus, etulinja-ajatus, että koko ajan pusketaan eteenpäin sitä etulinjaa, ja siten otetaan koko ajan vain enemmän sitä aluetta haltuun. Se näkyi silloin -48, kun Israelin valtio perustettiin, jolloin sen alueen palestiinalaisista enemmistöä ajettiin kodeistaan, kun luotiin sinne juutalaista enemmistöä. Se on toisaalta näkynyt tässä miehityspolitiikassa, mikä on alkanut -67 ja siinä, miten siirtokunta-asuttaminen on ollut luomassa myös sitä uutta etulinjaa.

Bruno: Tämä Eurooppa-keskeisyys tässä on tosi tärkeää, että koko tämä yhteiskuntakuva, jonka toteuttamista edistetään, on edistetty yli sata vuotta Israel-Palestiinassa, oli hyvin paljon tällainen eurooppalaisen Zeitgeistin tuotos siellä 1800-1900-luvun taitteessa. Ja tämä asuttajakolonialistinen ulottuvuus tässä, niin näkisin, että se on edelleen ainoita tai ainakin räikeimpiä perinteisen vanhan koulukunnan eurooppalaisen asuttajakolonialismin skenejä, joka muun muassa pitää sisällään sen, että samanaikaisesti Israelin juutalaisten ja laajemmin maailman juutalaisten oikeus tähän niin sanottuun pyhään maahan on kiistaton ja absoluuttinen ja sitten samanaikaisesti esitetään latautuneita kysymyksiä siitä, että onko palestiinalaiset edes kansa, onko ne edes kansakunta, että mitä ne oikein on. Tällainen katsontakanta, jossa sen alueen varsinainen yhteiskunta, jonka sionistinen liike syrjäytti ja syrjäyttäminen jatkuu tällä hetkellä erityisen intensiivisesti, niin ne on tällaisia ekstrasäveltäjiä tarinassa, jonka päähenkilö ja sankari on Euroopasta käsin lähtenyt asuttajakolonialismi. Ja yhdellä virkkeellä yksi näistä olennaisista ominaispiirteistä tässä tai piirteistä Palestiinassa, on se, että katsotaan demografisesti, että miten sionistinen liike ennen Israelin perustamista ja Israelin valtio -48 vuodesta eteenpäin on syrjäyttänyt palestiinalaista yhteiskuntaa. Jos sen ajattelee aikasarjana tai jonkinlaisena karttasarjana vaikka vuosi vuodelta, niin palestiinalaista yhteiskuntaa on järjestelmällisesti ja välillä myös aika lineaarisen tasaisesti syrjäytetty ja syrjäytetty ja syrjäytetty. Nyt me ollaan tilanteessa, että Gazan kaista on tuhottu ja Länsirannasta noin puolet on siirtokuntien hallussa ja sitten Israel on edelleen, kuten vuodesta -67 asti, niin koko Länsirannan suvereeni. Sen takia tämäkin keskustelu sijoittuu hyvin dramaattiseen aikaan, koska tämä palestiinalaisen yhteiskunnan syrjäyttämisen projekti on, sitä ollaan viemässä tällä hetkellä loppuun, ja muutaman vuoden päästä voidaan olla tilanteessa, että ei ole enää paluuta aiempaa.

Tiina: Ja sitten se, että sitä ei mitenkään myöskään sen sionistisen liikkeen alussa peitelty kolonialistista pyrkimystä, vaan se oli hyvin ääneen lausuttua ja se oli myös sen aikakauden tuotos, jolloin eurooppalainen kolonialismi oli vielä valtansa huipulla tietyssä mielessä. Se ei ollut lähtenyt purkautumaan vielä se kolonialismi. (-) [0:08:26] kun se siitä seuraavalla vuosisadalla alkoi purkautumaan. Se on hyvin selkeästi artikuloituna kaikkien varhaisten sionistijohtajien kirjoituksissa ja lausunnoissa, että ollaan Euroopan etuvartio Lähi-idässä. Sillä alueella ei ole tilaa kahdelle kansalle, vaan näissä lausunnoissa pidettiin itsestäänselvyytenä, että arabien eli palestiinalaisten, heidät piti ajaa pois sieltä alueelta, että pystyttiin luomaan sinne juutalainen valtio. Tavallaan se, että se ei ole ollut mitenkään jotenkaan rivien välissä edes luettavissa, vaan se on ollut hyvin selkeästi osa sitä sionistista narratiivia. Toki sionismikin on moninainen liike, mutta siis se valtavirta, mikä myös voimistui valtion perustamisen myötä, niin siinä se on ollut hyvin selkeästi läsnä ajatus, että sinne mennään dominoimaan sitä aluetta.

Jasmin: Eli jos mä tartun vielä ehkä tohon, mitä Tiina sanoit ekana siitä konflikti-sanasta, että sekin on tietyllä tapaa ongelmallinen. Eli miten te tavallaan tiivistetysti, millä sanoilla te lähtisitte ihan ensimmäisenä kuvailemaan? Onko tämä kolonialistinen konflikti, asuttajakolonialistinen konflikti? Se kolonialismi ja asuttajakolonialismi on kuitenkin se, mikä pitäisi tuoda vielä enemmän keskiöön.

Tiina: Kyllä, koska se tavallaan myös määrittää sitä, että miten sitä lähdetään purkamaan tietyssä mielessä sitä tilannetta ja mihin asioihin kiinnitetään huomiota. Jos on konflikti, niin siinä se helposti myös saattaa peittää sitä valta-asetelmaa, mikä siellä on. Toki konflikteissakin saattaa olla eri vahvuisia osapuolia, mutta silloin jos puhutaan asuttajakolonialismista, niin silloin se on heti alusta asti selvää, että siinä on se kolonisoitu osapuoli ja sitten siinä on se osapuoli, joka kolonisoi. Se tavallaan on paljon kuvaavampi, ja auttaa hahmottamaan paremmin sitä tilannetta ja sitten taas toisaalta ohjaa myös ajattelemaan niitä tulevaisuuden näkymiä sellaisella tavalla, mikä on jotenkin rakentava ratkaisun, mä en tykkää myöskään ratkaisu-sanasta kauheasti, mutta sen hahmottamisessa, että mitä pitää tapahtua, että sinne saadaan jonkinlainen ratkaisu siihen tilanteeseen. Jos ajatellaan, että kyse on asuttajakolonialismista, niin silloin se on tavallaan se kolonialistinen rakenne, mitä pitää lähteä purkamaan, mikä vaatii ihan eri toimia kuin silloin, jos puhutaan konfliktista tai jos puhutaan sodasta tai puhutaan aseellisesta selkkauksesta niin ne vastaukset on myös erilaiset silloin siihen, että mitä pitää tehdä.

Bruno: Kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, jos mennään ajassa muutama vuosi taaksepäin ja mietitään sitä uutiskieltä silloin, niin oli just pitkään tällaisia otsikoita myös, mutta tarkoitan aihekategorisointeja, vähän niin kuin, että Venäjä hyökkää Ukrainassa tai Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa ja niin edespäin. Israel-Palestiina-konflikti, joka on niin vakiintunut, että mä itsekin välillä sitä käytän, niin se on aika huono käsitteellistys, koska yksi tapa myös Venäjän ja Ukrainaan ohella on miettiä, että jos sama tapahtuisi Suomeen, tai olisi tapahtunut Suomeen vaikka ennen Suomen valtiollista itsenäisyyttä, tänne olisi tullut toisesta maan osasta ultranationalistinen liike, joka avoimesti pyrkii syrjäyttämään suomalaisen yhteiskunnan ja me oltaisiin nyt siinä tilanteessa, että on reilu sata vuotta takana sitä ja vaikka ikinä ei olisi Suomi pystyi itsenäistymään, niin mä en tiedä, että viitattaisiko me itse siihen tämän asuttajakolonialistisen yhteiskunnan ja suomalaisten välisenä konfliktina, vaan musta tuntuu, että me käyttäisimme jotain toista käsitettä. Se on hyvin semmoinen epämääräinen, klininen, silkkihansikaskäsite.

Tiina: Ehkä tässäkin tavallaan se just, että ei kannata lähteä, tai siis itsekin käytän konflikti-sanaa, koska se on myös helppo, ja jollain sanalla pitää myös välillä kutsua joissain tilanteissa, jos ei halua alkaa avaamaan ihan niin juurta jakaa. Ei lähde myöskään sellaiseen käsittepurismiin tietyssä mielessä. Näistä asioista pitää puhua. Sitten meillä on tietyt käsitteet, jotka meillä on hallussa, mutta sitten myös jossain määrin suhtautua kriittisesti niihin käsitteisiin, joita sitten taas ehkä just mediassa vaikka helpolla toistetaan.

Jasmin: Tuo konflikti-sana voi tosiaan tietyllä tapaa piilottaa sitä voimaepätasapainoa, joka siellä taustalla on. Toisaalta niin kuin Tiina sanoi, että joitain sanoja meidän pitää silti käyttää. Ehkä juuri tuomalla siihen konflikti-sanalle sen asuttajakolonialismi-sanalle voisi olla kohtuu yksinkertainen tapa lähteä laajentamaan tätä käsitteellistä kehystä, jonka kautta me tätä ymmärretään. Mutta tosiaan tuntuu, että se on erityisesti ehkä se voimaepätasapaino, joka ei meille välity uutisoinnin kautta. Onko teillä ajatuksia, mistä tämä johtuu? Minkä takia meille ei jotenkin uutisoinnin kautta erityisesti tule läpi se voimaepätasapaino, joka Israelissa ja Palestiinassa vallitsee?

Tiina: No varmasti se liittyy nimenomaan siihen uutisoinnin logiikkaan ja siihen tapahtumakeskeisyyteen ja myös siihen, mitä Suomessa pidetään uutisoinnin arvoisena. Helpolla sitten kun mennään vähänkin kauemmas Suomesta tai vähän kauemmas ns. läntisestä maailmasta, niin se mitä sieltä tulee meille asti, niin se on hyvin rajattua, ja se keskittyy nimenomaan semmoisiin hetkiin, jolloin siellä oikeasti tapahtuu jotain. "Tapahtuu", koska kyllähän siellä koko ajan tapahtuu jotain, mutta silleen tavallisesta poikkeavaa. Sitten kun se tavallinen on tässä tapauksessa jo hyvin väkivaltaista, ja sitten tämä palestiinalaisten tavallinen jää täysin näkymättömiin, niin siinä sitten palestiinalaisten arki, mikä on hyvin väkivaltaista tämä palestiinalaisten normaali, normaali siinä mielessä, mitä on paljon, ei siinä mielessä, mikä on jotenkin normatiivisesti suotavaa, tämä jää näkymättömiin, niin silloin ne on pelkästään myös palestiinalaisten vastareaktiot tähän hyvin väkivaltaiseen arkeen, mitkä tulee siellä mediassa esiin, jolloin se sitten näyttäytyy meille sellaiselta, että okei, nyt siellä oli joku terrori-isku, johon Israel vastaa. Siinä tavallaan jää tapahtumaketjut, mitkä on sen kaiken taustalla, niin jää näkymättömiin, jolloin se helpommin näyttäytyy nimenomaan sellaiselta, kuten viittasit tällaiselta väkivallan kierteeltä tai joltain, että nyt tuolta iskettiin, sieltä iskettiin takaisin, kun se arkinen, hidas ja välillä vähän vähemmän hidas väkivalta ei tule jotenkin nähdyksi.

Bruno: Nopea kommentti tähän tapahtumakeskeisyys- ja voimatasapaino-mediakritiikkiin. Mä en ihan allekirjoita niitä. Musta tuntuu, että suurin osa, näitä pitää tietenkin miettiä, että miten näitä haluaa mitata ja näin, mutta musta tuntuu, että suurin osa, jotka Israel-Palestiinaa seuraa, saati on siitä jotenkin aktiivisemmin kiinnostuneita, niin mä en usko, että kovin monelle on epäselvää se, että Israel on alueen johtava, vähintään johtavia sotilaallisia alueellisia suurvaltoja. Palestiinaa valtiona ei ole, Palestiinalla ei ole mitään armeijaa. Musta tuntuu, että yleinen käsitys siitä voimaepätasapainosta ei ole mitenkään erityisen kaukana totuudesta. Taas tämä tapahtumakeskeisyyskritiikki mun mielestä ei ole vakuuttavaa ihan siitä syystä, että meidän uutisointi ei varsinaisesti ole tapahtumakeskeistä siis seuraavalla tavalla, että esimerkiksi meillä voisi olla semmoinen viitekehys, että esimerkiksi rikokset tai terrorismi tai laittomuudet nousisivat uutisvirtaan. Ne ei varsinaisesti nouse meidän uutisvirtaan. Mä enemmän sanoisin, että meidän tämä tapahtumakeskeisyys on voimakkaan valikoivaa tapahtumakeskeisyyttä, ei niinkään tapahtumakeskeisyyttä. Mun mielestä nämä median uutisoinnin tavan ja käsitteistön ongelmat ylittää valitettavasti paljon syvemmälle.

Tiina: Joo, siis kyllähän siinä tietenkin on nimenomaan myös vallan epätasapaino, minkä yltää. Tämä on hyvin kietoutunut myös Eurooppaan ja hyvin kietoutunut myös globaaliin pohjoiseen, mikä vaikuttaa siihen, miten näistä asioista puhutaan. Ja siis tietenkin nykymaailmassa myös toki, kun se tieto on niin laajasti saatavilla hyvin montaa eri kanavaa, niin sitten myös se, että miten tämmöisessä ns. valtamediassa puhutaan, niin se on vain yksi pieni kaista myös sitä mediakenttää. Se on hyvä tietenkin aina myös muistaa. Se, että vaikka näistä asioista ei puhuttaisi vaikka Helsingin Sanomissa kovinkaan paljon muuta kuin silloin, kun siellä ns. tapahtuu jotain, niin toki ei se tietenkään tarkoita sitä, että se tieto ei jotenkin kulkisi myös toisenlaisten medioiden kautta eteenpäin. Se on jotenkin hyvä aina muistaa, että mediakaan ei ole mikään monoliitti.

Jasmin: Ehdottomasti. Mä itse asiassa tartun tuohon, Bruno, mitä sanoit. Haluatko sä avata niitä ongelmia, joita sä näet nimenomaan vielä syvemmällä mediassa?

Bruno: Mä ajattelen näin, että me ollaan tässä 2020 luvun puolessa välissä, me ollaan, sanotaan, juuri astumassa jonkinlaisen suuren murroksen äärelle meidän Israel-Palestiina-suhteessa. Se ei missään ole tapahtunut vielä. Se ei ole edes mitenkään erityisen pitkällä, mutta mä sanoisin, että nyt Israelin toteuttaman kansanmurhan aikana se on alkanut käynnistyä. Ja mä tällä hetkellä väitöskirjassa kytken tätä ajatusta tästä murroksesta. Mä en sen enempää siihen väitöskirjassakaan mene, mutta mä viittaan siihen, niin enemmän ehkä johonkin tällaiseen vaikka naisten äänioikeuskysymykseen tai naisten äänioikeuskamppailuun. Ja me ollaan meidän Israel-Palestiina-uutisoinnissa oltu aina tähän asti ja tosiaan nyt vähän on alkanut pilvipöite rakoilla, me ollaan vähän samankaltaisessa tilanteessa kuin eurooppalaiset yhteiskunnat. Jos käytännössä kaikissa EU-maissa aikoinaan oli tilanne, että oli olemassa äänioikeus, se kuului pelkästään miehille ja se ei kuulunut naisille, ja mä oon lukenut pikkuisen sen ajan yhteiskunnallisista keskustelusta ja mediasisällöistä, jossa tätä käsitellään. Se oli tietenkin tavallaan se normi, koska se oli vallitseva poliittisoikeudellinen instituutio silloin. Me ollaan nyt siinä ajassa Israel-Palestiina-suhteessamme, kun naisilla ei ollut äänioikeuksia, ja se on normaalia. Tämä analogia tässä on se, että palestiinalaisille meidän katsonnassa, heille ei kuulu oikeuksia. Heidän oikeudet sijaitsee välillä, välillä ei edes siellä, jossain vaikka ulkoministeriemme ja von der Leyenin tai EU:n ulkosuhdehallinnon lehdistötiedotteissa tällaisena retorisenä koristeena. Mutta jos meidän pitäisi uutisdiskurssin pohjalta, pelkästään uutisdiskurssin pohjalta, ilman että me tiedetään hirveästi mitään muuta, kertoa, että mitä jakamattomia oikeuksia palestiinalaisilla on. Siis ei oikeuksia, jotka sijaitsee jossain abstraktis-platonisessa maailmassa, vaan oikeuksia, joita heillä on oikeus puolustaa, joita Israelilla on oikeus kunnioittaa ja oikeuksia, joiden toteutumista meidän vaikka EU:na tulisi tukea, niin siinä listassa ei olisi yhtä ainutta kohtaa. Israelilla vuorostaan on lukuisia oikeuksia meidän katsonnassa, myös oikeuksia, jotka on hyvin epämääräisesti määriteltyjä. Esimerkiksi koko tämä ajatus siitä, että miehittävällä valtiolla on oikeus itsepuolustukseen miehittämillään alueilla, niin tämä ei varsinaisesti ole kansainvälistä oikeutta. Tämä ilmaisu, jota on toisteltu, kuvittelisin, että kaikki, jotka tätä kuuntelee, jotka aihetta seuraa, on kuullut tämän satoja tai tuhansia kertoja, että Israelilla on oikeus olla olemassa. Tämä on myös epätyypillinen ilmaus maailmanpolitiikassa. Tämä myöskään ei ole mikään kansainvälisen oikeuden ilmaus. Lisäksi se ei päde miehittyille alueelle, jossa Israel on olemassa tällä hetkellä. Niin kuin mä sanoin, puolet tästä Länsirannasta, joka on siis reilu 20 kertaa Gazan kokoinen, on jo siirtokuntien hallussa, ja siirtokunnissa asuu noin kymmenys Israelin juutalaisista. Kun sanotaan, että Israelilla on oikeus olla olemassa, onko myös Israelin laittomilla siirtokuntalaisilla oikeus olla olemassa palestiinaisalueilla? No, tähän kysymykseen ei pysty suoraan vastaamaan meidän mediasisällön empiriasta

käsin, mikä itsessään on mun mielestäni aika paljon puhuvaa. Ja toinen vertaus tästä oikeuskysymyksestä ja niiden olemassaolosta, niin jos me verrataan meidän suhdetta Ukraina. Ukraina on yhteiskunta EU:lle. Ukraina ei ole EU:ta, mutta Ukraina on EU:lle yhteiskunta, jolla on jakamattomia oikeuksia. Kun Venäjä hyökkäisi, niin meidän reaktio sekä siis konkreettinen politiikka mutta myös meidän retoriset ulostulot heijastaa tätä. Näitä samoja oikeuksia ei ole olemassa palestiinalaisilla, ja tämän takia tämä on mun naisten äänioikeuskysymys, ja aika kauan tässä on kestänyt. Nyt pitkälti ehkä yleisen mielipideilmaston tai yleisen mielipiteen muutoksen seurauksena, niin mä ajattelisin, että me aletaan siirtyä tuota kohti. Ja me ei olla vielä siellä ollenkaan, mutta me aletaan kohti siirtyä sitä kohti. Tästä oikeuskysymyksestä vielä, tämä on mun mielestä kiinnostava yksityiskohta myös, mä sanoin tästä tapahtumakeskeisyysmediakritiikistä, niin esimerkiksi terrorismi eli terroristiset teot ja terroristiset järjestöt, paitsi hyvin valikoivasti, ei välity meille tänne. Suuri osa Länsirannalla tapahtuvasta terrorismista on Israelin juutalaisten, siirtokuntalaisten terrorismia länsirantalaisia vastaan, joka on avointa. On tullut tuhansia terroristisia hyökkäyksiä. Yksi konkreettinen kysymys, jota me voidaan mielessämme kuvitella, miten tällainen skenaario menisi oikeusmaailmassa, että jos vaikka Brysselissä keskusteltaisiin siitä, että onko palestiinalaisyhteisöillä, jotka joutuu omistamillaan mailla, omilla tonteillaan, omissa kodeissaan, kohtaamaan terrorismia, mukaan lukien siis tappamista, pahoinpitelyjä, omaisuuden tuhoamista, karjan tappamista, olivipuiden irti repimistä, onko näillä yhteisöillä oikeus puolustautua periaatteessa? Se, että mitä käytännössä suositellaan tai näin, kokonaan eri kysymys. Onko se heillä periaatteessa oikeus puolustautua? Mä en usko, että se olisi Brysselissä kovin suosittu näkemys, että on. Ehkä toi vaan ohitettaisiin. Mun mielestä tuo on hyvä semmoinen havainnollistava yksityiskohta tässä, koska jos edes heillä ei ole oikeus puolustautua käynnissä olevaa terrorismia vastaan, niin mitä oikeuksia heillä oikeastaan on. Tämä on mun mielestä yksi näkökulma koko tämän laajemman, mistä me aloitettiin tämä asuttajakolonialistinen kehystys, tämän ohella yksi semmoinen. Tämä loistaa poissaolollaan meidän uutisdiskurssissa ja myös poliitikkojen kielenkäytössä. Ja voi olla, että kohta se ei enää loista poissaolollaan.

Tiina: Palestiinalaisiin kohdistunut väkivalta on niin normalisoitua tiettyssä mielessä. Ne kaikki keskustelut, mitä tässä näin viime vuosinakin ollaan käyty, vaikka just uutisoinnin kaksinaismoralismista ja siitä, että kenen elämä on suremisen arvoinen, niin ne kaikki jotenkin heijastaa sitä, miten normalisoitua palestiinalaisiin kohdistunut väkivalta on ja miten näkymättömiin se on jäänyt. Tietenkin se on tässä viime vuosien aikana jossain määrin muuttunut, toki enemmän tietenkin Gazan kohdalla, mutta myös jossain määrin Länsirannan kohdalla tullut enemmän esiin tässä näin, toki huomattavasti vähemmän. Mutta se jotenkin just se sellaisen hyvin äärimmäisenkin väkivallan arkipäivästyminen palestiinalaisten kohdalla, niin se näkyy ehkä siinä, miten niihin asioihin reagoidaan tai ehkä oikeammin sanottuna ollaan reagoimatta. Vaikka myös siitä kaikesta on hyvin paljon tietoa dokumentoituna, vaikka miettii ihan YK-järjestöjäkin ja sitä määrää, dataa, mitä on olemassa vaikka siirtokuntalaisväkivallasta, niin miten se kaikki voidaan vaan jotenkin ohittaa, koska palestiinalaiset ei muodosta sellaista ryhmää, joiden elämät olisivat jotenkin suremisen arvoisia tai myöskään ei pelkästään suremisen arvoisia, vaan myös juhlimisen arvoisia tiettyssä mielessä. Ei halua aina puhua negatiivisen kautta, mutta se, että palestiinalaisen elämällä olisi myös oikeus tavallaan kukoistaa tiettyssä mielessä.

Bruno: Mun mielestä tästä, mitä Tiina sanoi, voi rakentaa myös tähän meidän konflikti-sanan kritiikkiin tietynlaista siltaa. Mä näkisin näin, että Israelin juutalaiset uhrat, vaikka Hamasin tai muiden palestiinalaisten aseellisten järjestöjen terroriteoissa ja muissa hyökkäyksissä, ne on tällaisen pahuuden uhreja, ja Israelilla on oikeus vastata ja reagoida, riippuen sitten, keneltä kysytään, lähtökohtaisesti kaikilla mahdollisilla tavoilla. Palestiinalaiset uhrat, ne menee tämän konflikti-termin alle. Tämä on hankalaa. Tämä on valitettavaa. Kenties jopa, jos joku menee oikein tunteelliseksi, niin ne voi olla jopa traagisia. Mutta ne on tämän hankalan, mutkikkaan, valitettavan konfliktin harmillisia uhreja. Ne ei ole määrätietoisien väkivallan sekä valtiollisen että ei-valtiollisen uhreja, jotka ansaitsee oikeutta. Mä näen tässä tiettyä yhteyttä just tähän, että kun ei ole jakamattomia oikeuksia, niin silloin myöskään uhrat, siihen väestöryhmään kuuluvat uhrat, heidän tappamisestaan, ja tällä hetkellä siis on yli pari vuotta yltänyt kansanmurhaan, ne ei ole rikosten kohteita, vaan ne on enemmän tämän mutkikkaan konfliktin, joka on jatkunut kymmeniätuhansia vuosia, uhreja.

Tiina: Ehkä tavallaan se, mitä itse toivoisi, mitä tässä parista viime vuodesta olisi jäänyt laajemmassa mediakentässä käteen, jos katsotaan just mediaa muuna kuin pelkkänä Yle, Hesari, laajempi Sanoma -konserveina, niin se, että se tavallaan tapa puhua näistä olisi jotenkin muuttunut. Ja musta tuntuu, että se on jossain määrin muuttunut. On tuotu enemmän just sitä jatkuvuutta esille. On puhuttu, ei nyt just näissä valtamedioissa, mutta se kolonialismi on jotenkin löytänyt tiensä ehkä joihinkin keskusteluihin enemmän kuin mitä se oli ennen Gazan tilannetta. Se on positiivinen kehitys, koska se just avaa myös niitä tapoja ymmärtää sitä laajempaa kontekstia, mikä sitten taas on välttämätöntä sille, että tässä asiassa päästäisiin joskus eteenpäin.

Bruno: Tiina puhui tästä palestiinalaisiin kohdistettavan väkivallan normalisoinnista ja näkymättömyydestä meidän uutisvirrassa myös. Esimerkiksi tämä ihan avainkysymyksen, joka on Israelin sotilasmiehitys Länsirannalla, on tosi huteralla pohjalla monen käsitykset siitä, että mitä se on ja että se on laitton sotilasmiehitys. Vaan tämänkin mun mielestä usein nivotaan tähän hankalaan konfliktiin. Monet ei välttämättä ajattele, että siellä ei ole miehitystä, vaikka jotkut myös tietenkin väittävät näin, mutta enemmän, että se on vaan sitä sellaista konfliktia ja että Israelin armeija on Länsirannalla ja näin, mutta jotenkin, että se ei ole mitään sinne päinkään, tätä analogiaa ei voinut tehdä niinä aikoina, mutta nyt sen voi tehdä, se ei ole mitään sinne päinkään kuin esimerkiksi Venäjän laitton sotilasmiehitys Itä-Ukrainassa. Vaan se on jotain tällaisista epämääräistä konfliktiin. Ja mun mielestä tähän esimerkiksi nivoutuu myös tämä, että väitteet siitä, että Israel-Palestiina on vähän kuin tällainen, mä kuulin yhden tällaisen Israelin lipunliehuttaja-jenkkikommentaattorin muotoilun, että se on real estate dispute. Tavallaan, että on palestiinalaiset, jotka on silleen hei, tämä kuuluu meille tämä Länsiranta tai jotain, mutta sitten on israelilaisia, jotka sanoo, että tämä kuuluu meille. Ja sitten siihen tuodaan tällaisia uskonnollisia, ideologisia tunneintojahoja, ja sitten se on vähän semmoinen, että tämä nivoutuu tähän disputed territories. Nämä on kiistellyjä alueita eikä miehitettyjä alueita. Mutta että jo tuosta miehityksestä lähtien, sitten tietenkin Israelin lainsäädännössä ja Israelin kansalaisille, joista noin viidennes on palestiinalaistaustaisia, niin heidän kohtaama lainsäädännöllinen ja ihan tarkoituksellinen syrjintä on myös ihan pimennossa. Palestiinalaisten kotien tuhoaminen, joka on tämän Israelin harjoittaman etnisen puhdistuksen pääinstrumentteja, täysin pimennossa. Suurin osa, joiden kanssa mä oon keskustellut, siis kun mä sanon suuri osa,

meinaa, että noin 95 plus prosenttia, ei ole ikinä kuullut siitä, että Israel on tuhonnut kymmeniätuhansia palestiinalaisten koteja ja monesti ajaa nämä perheet pysyvästi niiden omilta tonteiltaan. Olisi melkein helpompi koittaa sanoa jotain siitä, että mitä suuri yleisö, joka on kuluttanut meidän mediasisältöjä vuosikymmeniä, mitä ne tietää Israel-Palestiinasta, ja sekään lista ei välttämättä ole loputtoman pitkä. Mutta jos pitäisi nimeltä kaikkia niitä ilmeisen olennaisia aspekteja, joita ei lainkaan tunneta, se on todella pitkä lista. Mun mielestä tämä palautuu osittain just tähän median, tuntuu melkein ylidiplomaattiselta sanoa kyvyttömyyteen, ehkä pitäisi puhua haluttomuudesta ja kyvyttömyydestä ja myös ihan perustavanlaatuisen vinoutuneesta paradigmasta siellä taustalla uutisoida tästä aiheesta informatiivisella tavalla. Hei, eikö se olisi mukava ajatus. Mä mietin, mä olen tämän alan tutkija, että jos joku lukee ajatuksella vaikka jonkun vähän pidemmän uutisjutun, niin olisi kiva, että hänelle jää jotain ymmärrystä käteen siitä. Mutta se on yleensä semmoista irrallista, tiedonmurua sieltä täältä. Lähteiden käyttö on myös usein tosi surkeata. Esimerkiksi se, miten Israelin armeijan tai hallituksen lähteitä esitellään, miten ne on perinteisesti esitelty, niin ne on, tämä on yleistys, tämä ei kata kaikkea empiriassa, mutta ne monesti esitetään tällaisena lähtökohtaisesti suht luotettavina valtiollisina lähteenä. Palestiinalaiset ihmisoikeusjärjestöt, joita on pilvin pimein, monet niistä on ihan maailman huippuihmisoikeusjärjestöjä, ja myös erittäin meritoituneita palkittuja ja näin, ne loistaa poissaolollaan. Ei meidän mediat tyypillisesti puhu jollekin Al Hakille tai monelle muille.

Tiina: Ehkä tässä myös heijastuu tietyssä mielessä se ajatus, että tässä olisi kyse jotenkin tosi monimutkaisesta tai kompleksista tilanteesta, mitä on jotenkin todella vaikea ymmärtää. Tai se on ehkä hokema, mitä myös kuulee, että mutta kun se on niin jotenkin monimutkaista, en mä ymmärrä, mitä siellä tapahtuu. Vaikka tavallaan ne lähtökohdat on lopulta, tai siis se tilanne siellä ruohonjuuritasolla on aika simpelli, jos nyt mitään tilannetta voi koskaan sanoa simppeleksi, koska jokaiseen asiaan tietenkin liittyy omat kompleksisuutensa. Mutta joka tapauksessa ei se ole niin monimutkainen asia ymmärtää, jos tavallaan just hahmottaa ne, vaikka just sen asuttajakolonialismikehityksen, tai hahmottaa, mitä se miehityksen arki on, tai hahmottaa, mitä vaikka palestiinalaisten pakolaisuus on ollut ja on yhä edelleen. Niin se, että se kiedotaan sellaiseen johonkin kompleksisuuden kaapuun, niin osaltaan myös ylläpitää sellaista tietämättömyyttä niistä asioista. Kun jos se freimataan sillä tavalla, niin sitten ei koeta tarpeelliseksi lähteä avaamaan näitä asioita, kun ajatellaan, että se olisi liian monimutkaista edes lähteä siihen prosessiin, vaikka oikeasti se pystyttäisiin vaikka uutisoinnissa ihan muutamalla sanalla tekemään siitä jo parempaa. Mainittaisiin miehitys, mainittaisiin nämä jatkuvuudet. Se kompleksisuusajatus tietyssä mielessä kääntyy myös itseään vastaan tässä ehkä jossain määrin. Sitten ei edes yritetä tietyssä mielessä.

[musiikkia]

Jasmin: Tartutaan me tähän ja lähdetään nimeämään näitä asioita, niin kuin Bruno peräänkuulutti ja avaamaan tätä kompleksisuutta. Autetaan ihmisiä nyt sitten freimaamaan tätä. Me ollaan käyty tässä läpi tätä asuttajakolonialismia. Tästä viitekehystä on puhuttu myös aiemmin tässä podcastissa muun muassa Antti Tarvainen kanssa. Tuossa FIMEn videolla Antti Tarvainen taas kertoo siitä, miten Israel-Palestiinan asuttajakolonialistisessa kontekstissa mikään esimerkiksi nimellinen rauha tai välttämättä edes aselepo, tulitauko ei oikeastaan tarkoita rauhaa tai aselepoa tai tulitaukoa, vaan nimenomaan sen väkivallan jatkumista jossain toisessa muodossa kuin siinä, oli se sitten Gazassa kansanmurhan muodossa, sodan muodossa, jollain tavalla vaan väkivallan muodossa. Miten te lähtisitte avaamaan tätä tilannekuvaa siitä arjen jatkuvasta väkivallasta?

Bruno: Tämä rauha-termi, että me ollaan nyt tässä ruodittu tätä konfliktitermiä ja tätä kompleksisuususkomusta, rauha ehdottomasti sijoittuu hyvin korkealle myös näiden vinoutuneesti määriteltyjen käsitteiden listalla, joka tietenkin toistuu toistumistaan Israel-Palestiina-uutisoinnissa. Trumpin tämä niin sanottu rauhansuunnitelma, ehkä voisi puhua jostain aneksaatio-suunnitelmasta, antaa keskustelemisen aihetta, mutta voidaan mennä myös siihen Oslon prosessiin asti. Oslon prosessin fiilistely ja hehkuttaminen meillä länsimaissa Suomea myöten on oikein havainnollistava väylä tähän kysymykseen palestiinalaisten jakamattomista oikeuksista ja siitä, että ne jälleen loistaa poissaolollaan. Oslon sopimuksessa ei mainita sanallakaan siirtokuntia tai palestiinalaisten suvereniteettia mietityillä palestiinalaisalueilla. Siellä ei oikeastaan puhuta mistään rajoista. Siellä ei puhuta miehityksestä. Sitten me voidaan esittää kysymys, että jos ja kun sitä on fiilistelyä niin paljon ja jaettiin Nobelin rauhapalkintoa ja koko tämä show, niin miten me selitetään se, että sitä fiilisteltiin. Mun mielestä palestiinalaisten jakamattomien oikeuksien loistaminen poissaolollaan on siihen ihan aika kattava vastaus. Eli jos ja kun meille palestiinalaisille ei kuulu jakamattomia oikeuksia, niin toki voidaan alkaa fiilistellä jotain sellaista prosessia, joka kenties johtaa siihen, että väkivaltaisuuDET vähenevät siinä määrin, että joku voi puhua rauhasta. Jos me palestiinalaisten sijaan tarkastellaan jotain yhteiskuntaa, esimerkiksi omaamme, jolle me suomme oikeuksia ja yhteiskunnalle, jolla meidän mielestä on oikeuksia, esimerkiksi Suomi tai Ukraina, me ei tietenkään ikinä määriteltäisi rauhaa tällaisella tavalla. Jos Venäjä miehittää koko Suomen ja sitten tulee joku Trumpista seuraavan Jenkkien presidentin rauhansuunnitelma, siinä ei mitään Suomen suvereniteetista, siinä ei ole mitään suomalaisten oikeuksista, mutta kenties se johtaa siihen, että vaikka tietynlaista väkivaltaa on vähemmän, mä en tiedä, kutsuttaisiko me sitä nerokkaaksi, visionääriseksi rauhansuunnitelmaksi. Eli yhteiskuntien kohdalla, joille me suodaan oikeuksia, niin rauha on vain yksi tavoiteltava asiantila. Sen lisäksi on oikeudet, joiden täytyy toteutua. Palestiinalaisten kohdalla näitä ei ole, joten ne on helppo sivuuttaa, joten tällaisia rauhansuunnitelmaprosesseja niin sanotusti on helppo fiilistellä, vaikka ne ei tietenkään millään tavalla toteuttaisi näitä oikeuksia palestiinalaisten kohdalla. Ja tämä pätee Osloon, tämä pätee Trumpin rauhansuunnitelmaan.

Tiina: Ehkä myös se, että jos me katsotaan vaikka, miten Oslon prosessi on näkynyt ihan käytännössä ja miten sen vaikutukset yltää tähän päivään asti, niin se auttaa myös hahmottamaan ehkä sitä, että miten nämä ns. rauhansuunnitelmat on ollut Israelille myös, laajentumisen väline, yksi oman vallan kauemmas ulottamisen väline. Jos mietitään vaikka Oslossa määriteltyä Länsirannan aluejakoa ABC-vyöhykkeisiin, niin tähän oli alun perin tarkoitettu väliaikaiseksi jaoksi, jonka olisi pitänyt johtaa sitten Palestiinan valtion luomiseen joskus tulevaisuudessa. Mutta se, mitä me on käytännössä nähty, niin se on vaan mahdollistanut tai edesauttanut Israelille Länsirannan haltuunottoa ja tehnyt siitä myös tietyssä mielin helpompaa, kun on tavallaan allokoitu A-alue palestiinalaishallinnolle ja B-alue tällaisen ns. yhteisadministratioon. Miten tällaiset ns. väliaikaiset ratkaisut, joita näissä sopimuksissa ollaan, tai näillä sopimuksilla

ollaan luotu, niin miten niistä on tullut pysyviä. Sama nyt tämän Gazan sopimuksen kohdalla, että miten nämä keltaiset linjat ja nämä vyöhykkeet ja nämä muut, mitä siinä ollaan oltu piirtämässä, niin nyt jo Israel on julistanut, että he ei aio vetäytyä siitä ns. keltaisesta linjasta enää. Se on uusi raja, tämä keltainen linja. Siinä nähdään, että miten tämmöiset sopimukset, joiden näennäinen tarkoitus on nimen perusteella ainakin luoda jotain rauhaa, niin miten ne on toimineet myös tavallaan välineinä ottaa enemmän alueita Israelin haltuun.

Jasmin: Mä haluan tuoda tähän vielä laajempaa näkökulmaa esimerkiksi palestiinalaisten pakolaisten kautta. Tiedetään, että heiltä esimerkiksi paluuoikeus on kauttaaltaan kielletty historian aikana. Millä tavalla nämä teidän juuri kuvaamat ilmiöt heijastuu taas vaikka pakolaiskysymyksessä?

Tiina: Niin tavallaan se myös, että miten Israelilla on ollut hyvin pitkään myös valta määrittää sitä, mistä asioista käsin vaikka tätä koko tilannetta lähdetään tai missä se keskustelu liikkuu. Sekin on tavallaan Israelille jonkinlainen voitto, että puhutaan pelkästään vaikka miehityksestä ja puhutaan kahden valtion ratkaisusta tietyssä mielessä, koska siinä unohdetaan kokonaan palestiinalaiset pakolaiset ja se, että tämä tilanne ei oikeasti alkanut vuonna -67, vaan että sillä on just tämä Israelin valtion perustamiseen ja sen syntyyn liittyvään väkivaltaan asti juontuvat juuret. Se on tietyssä mielessä hyvin kätevää, tietyssä mielessä Israelille myös, että palestiinalaiset pakolaiset unohdetaan kokonaan näissä keskusteluissa. Ne unohdettiin ihan kokonaan Oslon prosessissa, missä just keskityttiin tähän palestiinalaisten oman valtion luomiseen Länsirannalle Gazaan, jolloin tämä palestiinalaisten paluuoikeus oli yksi näistä kysymyksistä, jotka jäi ratkaisematta ja joka työnnettiin johonkin hamaan tulevaisuuteen, eikä koskaan oikeasti tullut osaksi mitään keskusteluita, koska se koettiin liian vaikeaksi. Koska se kertoo just nimenomaan siitä valtion syntyyn liittyneistä etnisistä puhdistuksista, ja se havainnollistaa sitä koko tilanteen asuttajakolonialistista luonnetta myös, että koko valtion synnyn taustalla on se, että toiset ihmiset ajettiin sieltä pois. Se oli se, mikä on koko Israelin valtion perusta, että palestiinalaiset ajettiin sieltä vuonna -48 pois, enemmistö palestiinalaisista. Toki edelleen on palestiinalainen vähemmistö, mutta se juutalainen enemmistö luotiin sillä, että enemmistöstä palestiinalaisista tuli pakolaisia, jotka yhä edelleen asuvat ympäröivissä valtioissa, yhä edelleen asuvat miehityksillä alueilla. Gazassa enemmistö väestöstä on palestiinalaispakolaisia, -48 vuoden palestiinalaispakolaisia, jotka ovat tosiaan neljännessä sukupolvessa edelleen pakolaisia. Se, että mitkä asiat otetaan mukaan näihin keskusteluihin myös näissä ns. rauhausuunnitelmissa, niin se on tietyssä mielessä myös jakamassa palestiinalaisia. On nämä, jotka kärsivät miehityksestä, joista toki osa on myös pakolaisia. Sitten on nämä palestiinalaiset, jotka asuvat Israelissa, on Israelin kansalaisia. Heidän oikeutensa unohdetaan vaikka Oslon prosessissa totaalisesti. On palestiinalaispakolaiset, jotka elävät miehitettyjen alueiden lisäksi Syyriassa, Jordaniassa, Libanonissa, niin heidän oikeutensa unohdetaan totaalisesti.

Bruno: Eli palestiinalaispakolaisilla on kiistaton oikeus palata. Tämä nivoutuu myös kiinnostavasti siihen, miten Eurooppa ja nykyinen EU on ollut luomassa ja rakentamassa ja muovaamassa kansainvälistä oikeutta. Tämä on kansainvälisessä oikeudessa hyvin selkeä kysymys. Jos pakenee tai tulee karkotetuksi aseellisessa konfliktissa, niin on lähtökohtainen oikeus palata kotialueelle. Tietenkin voidaan tehdä poliittisia sopimuksia, joissa tehdään jotain luovia ratkaisuja ja näin, mutta se oikeus lähtökohtaisesti on hyvin mustaa valkoisella ja hyvin yksinkertainen kysymys. Tässä Euroopan, mutta myös osana Eurooppaa, eurooppalaisen mediaskenen Israel-Palestiina luennassa, niin tämä on yksi monista ammottavista aukoista. Ei meillä hirveästi puhuta palestiinalaisten pakolaisten oikeuksista. Palestiinalaisten pakolaisten ahdinko on tosiaan toisen maailmansodan jälkeisen ajan pitkittynyt ja vakavin pakolaisongelma. Tässä ei ole kyse jostain muutamasta ihmisestä, jossa tehdään karpäsestä härkänä, vaan tällä hetkellä puhutaan miljoonista palestiinalaispakolaisista, ja tosiaan Israel karkotti ja sitten osa pakeni. Puhutaan noin 750 000 silloin -48 sodan yhteydessä. Sitten on tullut myös muita pienempiä palestiinalaisten pakolaisten aaltoja myöhemmin. Eurooppa on pitkälti hyväksynyt sen, että palestiinalaispakolaisille ei kuulu paluuoikeutta. Ja tämän kolikon toinen puoli, tämän palestiinalaispakolaisten ahdingon, sen, että Israel on evännyt heidän oikeuden palata, niin sen kolikon toinen puoli on se, että Eurooppa on myös hyvin, pätee tietenkin Yhdysvaltoihin, mutta mä en tiedä, puhutaanko me lähtökohtaisesti eurooppalaisesta mediasta, mutta länsimainen media on myös hyväksynyt pitkälti sen, että esimerkiksi joku, sanotaan, Santa Monica tai Brooklyn tai Pariisista tai Berlinistä saa niin sanotun paluumuuttolain nojalla "palata" Israeliin ja myös mennä palvelemaan siis edelleen, vaikka puhutaan vaikka EU-Israel kaksoiskansalaisista, niin me ollaan täysin hyväksytty se, että EU-kansalainen menee osaksi laitonta sotilas miehitystä ja mahdollisesti muuttaa ja jää pysyvästi asumaan esimerkiksi siirtokuntiin tai että hänellä on jossain Israelin laittomassa siirtokunnassa toinen asunto. Tämä on jälleen yksi ikkuna siihen, että jos ja kun tavallaan palestiinalaisilla ennen muuta heidän oikeuksilla ei juuri ole merkitystä, niin tämä pitkälti selittyy sillä.

Tiina: Tosiaan silloin -48, kun se noin 750 000 tai noin 800 000, riippuen siitä lasketaanko myös maan sisäiset pakolaiset mukaan, niin palestiinalaisia joutui pakenemaan kodeistaan, niin nykyään me puhutaan UNRWA-rekistereissä noin kuudesta miljoonasta palestiinalaispakolaisesta. Todellisuudessa toki se määrä on paljon suurempi, koska kaikki ei ole rekisteröitynyt UNRWA:lle missään vaiheessa ja sitten taas toisaalta ehkä ei ole ylläpitänyt sitä rekisteröitymistä. On tippunut sieltä pois. Me puhutaan oikeasti enemmistöstä palestiinalaisia, kun me puhutaan palestiinalaispakolaisista. Enemmän ihmisiä on pakolaisina, kun asuu vaikka miehityksillä alueilla palestiinalaisina. Ja sitten tämä paluun epätasa-arvo osaltaan, jos puhutaan tästä Alija, eli tästä kaikille maailman juutalaisille suodusta oikeudesta saada Israelin kansalaisuus sillä hetkellä, kun he astuvat Israelin maaperälle, ja sitten tämä palestiinalaisten paluuoikeus, niin tämä asettuu myös sille asuttajakolonialistiselle kehitykselle toistensa kumoavina liikkeinä tietyssä mielessä. Eli se palestiinalaisten paluu, joka heiltä on kielletty, on osaltaan ollut mahdollistamassa juutalaisten sinne alueelle muutttoa ja sitä juutalaisen enemmistön luomista. Ne muodostaa tietyssä mielessä, jos puhutaan sen alueen kolonisoinnista, vastakkaiset liikkeet.

Bruno: No siis tuodakseni vähän konkretiaa pöytään, niin tämä, mistä ollaan puhuttu abstraktimmin ja ikään kuin ylätasolta käsin, niin minä ja mun broidit, koska meillä on juutalaistaustaa, meillä olisi luultavasti väylä Israelin kansalaisuuteen. Toisin sanoen on tilanne, että mä voisin mahdollisesti muuttaa halutessani jollekin alueelle, jota Israel hallitsee, siinä, missä ne henkilöt, jotka saattaa olla vielä elossa, tai heidän jälkeläisensä, jotka on siltä nimenomaiselta

alueelta karkotettu, heillä ei ole mitään väylää mennä takaisin. Jälleen voidaan kysyä, että mikä on Euroopan suhde tähän, tai suhtautuminen tähän tai median suhtautuminen tähän. Se käytännössä sivuutetaan.

[musiikkia]

Jasmin: Me ollaan nyt puhuttu tässä asuttajakolonialismin viitekehyksestä, on ruodittu vähän tätä miehitystä, siirtokuntaliikettä, paluuoikeuskysymyksiä, pakolaisuutta. Sitä, että tämä kokonaisuushan on todella monisyinen, ei välttämättä vaikeasti ymmärrettävä, mutta kuitenkin on paljon asioita, joita pitäisi yrittää ymmärtää, jotta tähän kokonaisuuteen pystyy paremmin tarttumaan. Jos palataan tähän mediaan vielä, niin vielä jos ottaa huomioon kaikki todellisuuden tuomat rajoitteet, kuten ihan vaan uutistoimitusten arkipäiväisen kiireen ja rajalliset resurssit, niin miten te ajattelette, että Israel-Palestiinasta voitaisiin uutisoida niin, että tämä todellisuus välittyisi jotenkin paremmin?

Tiina: Ihan ensimmäinen asia, mistä voitaisiin lähteä liikkeelle, on se, että palestiinalaisten ääni itsessään pääsisi enemmän myös esille. On kyse sitten ihan ns. kadun palestiinalaisista, joita haastatellaan, joita kuullaan, tai palestiinalaisista toimijoista, just vaikka näistä kansalaisjärjestöistä, jotka on tullut tässä mainittua, niin se olisi askel oikeaan suuntaan. Ja se, että millä tavalla niitä ääniä myös kehystetään, että ne otetaan vakavasti otettavina lähteinä ja niihin toistuvasti myös viitataan, tai että se ei jää yksittäiseen johonkin uutisraporttiin, että mennään kysymään Gazassa asuvalta palestiinalaiselta, millaista nyt on kuin telttä tulvii. Vaan se, että oikeasti otetaan se osaksi sitä uutisnarratiivia, että palestiinalaiset toimijat, tosiaan ihan tavallaan palestiinalaiset itsessään, mutta myös palestiinalaiset järjestöt, erilaiset muut toimijat tulisi osaksi sitä mediakertomusta, mediadiskurssia. Se ei toki ole mikään taikasauva mihinkään, mutta se, että jos se olisi järjestelmällistä, niin se toisi jo enemmän varmasti myös laajempaa kehystä esille, kun niistä asioista puhutaan. Mutta tosiaan just se, että me kysytään palestiinalaiselta, miltä nyt tuntuu, niin ei automaattisesti ratkaise mitään, jos siihen ei tuoda just sitä laajempaa taustaa esille. Eikä tarkoita sitä, että joka ikisessä uutisjutussa pitäisi nyt alkaa vuodesta -48 kertomaan, että mitä kaikkea on tapahtunut, koska semmoinen ei vaan ole millään tavalla realistista. Mutta ihan sanavalinnoilla ja siitä, miten niitä asioita freimataan, voisi lähteä liikkeelle. Kenen ääni on uskottava, kenen sanomisia kyseenalaistetaan, kenen elämää pidetään suremisen arvoisena, kenen kuolemasta kerrotaan numeroina, kenen kuolemasta kerrotaan nimillä ja elämäntarinoilla. Tavallaan kaikki tämä, periaatteessa ihan normaalia mediakritiikkiä, kun harrastettaisiin vaikka israelilaisia lähteitä kohtaan, niin sekin jo muuttaisi sitä, miten niistä asioista puhutaan. Mutta tosiaan se, että jotenkin yrittäisi eri tavoilla tuomaan esiin sitä vuosikymmenten kokemusta väkivallasta ja miten se on sen koko tilanteen ja ihmisten kokemusten taustalla. Siihen on erilaisia keinoja, mutta se, että jotenkin pitää se mielessä siinä uutisoinnissa, että se on siellä taustalla koko ajan.

Bruno: Kun me muodostetaan ajatuksia mistään aiheesta, niin se ajatuksen muodostusprosessi ja kysymykset, joita herää, jotka meitä kiinnostaa, ne sijaitsee aina jonkinlaisessa viitekehyksessä. Voi ajatella tietynlaisia vektoreina, jotka muodostaa tietynlaisen koordinaatiston ja kiinnittää huomiota tietynkaltaisiin kysymyksiin. Ja meidän Israel-Palestiina-uutisoinnin ja myös meidän hallitusten, siis kaikkien hallitusten, ei ainoastaan nykyisen, Israel-Palestiina luennassa nämä valuviat, ne yltää siihen ihan syvimpään perustaan asti. Ja jälleen tästä saa hyvin kiinni, kun vertaa meidän Israel-Palestiina-uutisointia jonkin toiseen tilanteeseen, jossa on tiettyjä yhteisiä nimittäjiä. Esimerkiksi laittomat aluevaltauksset tai maa-astusaikeet tai vastaavaa. Samalla, kun mun mielestä meidän uutiskieli on hyvin vinoutunut, niin jos mun pitäisi objektiivisesti konstruoida median niin sanottu operatiivinen viitekehys Israel-Palestiina-uutisoinnista, mikä se viitekehys on, koska tietenkin jollain tavalla se on, tai ilman viitekehystä ei oikein voi sanoa hirveästi mitään mistään. Mä en ole ihan varma, mikä se on. Se on tosi epämääräinen. Se on aika primitiivinen. Siinä on enemmän tällaisia peruspalikoita, tällaisia peruselementtejä, joita toistellaan. Tässä on tullut monia näistä esiin, koko tämä mutkikas konflikti, ylipäätään tämä überkompleksisoiminen ja jonkinlainen muka-mutkikkuus. Kaikkiaan viime kädessä on mutkikasta. Eli minkä takia mä tutkin sitä, mitä mä tutkin enkä jotain niistä tuhannesta muusta aiheesta, jotka mua kiinnostaa tai sama Tiinan kohdalta. Kysymys kuuluu, että onko Israel-Palestiina mutkikas jollain tyystin erilaisella tavalla kuin monet muut aiheet. Ja vastaus tietenkin siihen on ei, mutta eihän se voi olla. Minkä takia Israel-Palestiina lähtökohtaisesti tapahtuisi mitään sellaista, mikä ei aukea samalla tavalla, kuin joku muu aihe. Tämän viitekehyksen vinoumat, ja puutteet, ja lisäksi se, että tietyllä tavalla katsottuna Israel-Palestiina uutisointi ei edes varsinaisesti täytä semmoisen johdonmukaisen viitekehyksen kriteerejä, on mun mielestä perustava ongelma, josta monet näistä lieveilmiöistä johtuu ja joilla ne myös osittain selittyy. Lähteiden käyttö on tietenkin hyvin tärkeää, ja esimerkiksi se, miten meillä suuret tiedotusvälineet on suhtautunut moniin ukrainalaisiin lähteisiin, on tietenkin tyystin eri kuin miten suhtaudutaan palestiinalaislähteisiin, joiden puoleen ei juuri edes käännyttä. Ehkä semmoinen erityisen tärkeä kysymys mun mielestä on tämä, että onko palestiinalaisilla jakamattomia oikeuksia vai ei, mukaan lukien itsemääräämisoikeus, joka on tosiasiallisesti palestiinalaisille kuuluva jakamaton oikeus. Ja jos ja uskoakseni kun näitä kysymyksiä mietitään toimituksessa, niin se organisesti johtaa ihan toisenlaiseen uutisoinnin tapaan, tai se ainakin johtaisi, jos se tehdään. Mulla ei ole kristallipallo, mä en tiedä, että mitä tulee tapahtuu. Mutta mä oletan, että me aletaan siirtyä siihen suuntaan. Tätä keskustelua voi käydä monessa rekisterissä. Me voidaan katsoa yksittäisiä käsitteitä, joita me käytetään, me voidaan katsoa yksittäisiä vinoumia, mutta jos me koitetaan teoretisoida sitä, että miten me selitetään se, että tämä uutisointi on ollut näin luokatonta käytännössä aina, niin mun mielestä se johtaa johonkin toollaiseen suuntaan. En usko, että meillä on kellään jotain valmista listaa niin sanotusti oikeista ajatuksista, joita kaikkien pitäisi toistaa, mutta mun mielestä meillä varmasti on paljon yksimielisyyttä siitä, että pitää koittaa vähän pysähtyä sen perustavan viitekehyksen äärelle, jossa me esitetään kysymyksiä ja jossa me pyritään vastaamaan kysymyksiin. Siinä valitettavasti meidän uutisdiskurssi, meidän uutisvirta ja median tutkakuva, se vaeltelee päämäärättömästi itse luomassaan alennustilassa.

Tiina: Mutta ehkä se liittyy mediaan myös siinä mielessä, että mitä kansainvälisiä medioita pidetään viittaamisen arvoisena tai luotettavina lähteinä, koska on myös alueellisia medioita, joihin ei näe, että suomalaisessa mediassa kauheasti viitattaisiin, mistä kuitenkin tulisi heti automaattisesti jo vähän erilainen ääni, koska sitä katsotaan sieltä alueelta käsin, eikä täältä jostain vähän kauempaa. Jos miettii vaikka Libanoniakin, joka on kokenut ja saanut todistaa oman osansa Israelin väkivallasta, että miten vaikka libanonilainen media ei kyllä kauheasti, sielläkin on kuitenkin laadukas mediakenttä. Siellä on tahoja, joita katsoa ja joihin viitata, niin sitä ei kyllä kauheasti hyödynnetä Suomessa.

Bruno: Saati palestiinalaisista mediaa.

Tiina: Ei.

Jasmin: Eli yhteenvedona kannustamme mediakenttää pysähtymään omien käytössä olevien viitekehysten ääreen, uudelleen arvioimaan niitä, uudelleen arvioimaan lähteitä, mistä ja keiden äänillä lähteet puhuvat, ja sitä kautta lähtee rakentamaan jonkinlaista kokonaisvaltaisempaa mediapresentaatiota.

[musiikkia]

Jasmin: Kiitos paljon tästä keskustelusta Tiina Järvi ja Bruno Jäntti.

Tiina & Bruno: Kiitos.

Jasmin: Kuuntelit Lähi-itä NYT -podcastia, jota julkaisee Suomen Lähi-idän instituutti. Jos haluat vielä syventää kuulemaasi, podcastin aiemmissa jaksoissa on käsitelty muun muassa Israelin aatehistoriaa professori Hannu Juusalan kanssa sekä innovaatiotalouden kytköksiä asuttajakolonialismiin Israel-Palestiinassa tutkijatohtori Antti Tarvaisen kanssa. Löydät kaikki jaksot osoitteesta lahi-itanyt.fi sekä Apple podcaasteista ja Spotifysta.